

Aan de Minister van Justitie en Veiligheid

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf- en Sanctierecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Indexering verkeersboetes 2025 - agendering CBJ en
Ministerraad, voorhangprocedure, adviesaanvraag Raad
van State

Datum
2 juli 2024

Onze referentie
5548998

Bijlage(n)

4

1. Aanleiding

- Ieder jaar wordt een wijzigingsbesluit in procedure gebracht waarmee de boetebedragen voor verkeersovertredingen per 1 januari van het volgende jaar worden geïndexeerd. Indexering vindt plaats op basis van de ontwikkeling van de consumentenprijsindex (CPI; inflatie) zoals gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).
- Voor dit wijzigingsbesluit geldt elk jaar een zeer strakke planning om de beoogde inwerkingtreding per 1 januari te halen, met vaste procedurele stappen zoals een wettelijk voorgeschreven 'voorhang' van vier weken bij het parlement en advisering door de Raad van State. Gelet op de politieke aandacht voor het onderwerp, wordt er rekening mee gehouden dat het wijzigingsproces extra tijd kost.
- Om de kans te vergroten dat inwerkingtreding per 1 januari 2025 wordt gehaald, wordt u nu al gevraagd in te stemmen met het doorlopen van een aantal formele stappen in dit traject.
- Om informatie over verschillende indexeringen zoveel mogelijk te bundelen, wordt u in deze nota tevens geïnformeerd over een aan dit indexeringstraject verwant wijzigingsbesluit dat de (gemeentelijke) bestuurlijke boetes voor overlast in de openbare ruimte (hierna: bboor) indexeert.
- Gelet op de zeer strakke planning en de financiële gevolgen van het niet (tijdig) indexeren van de verkeersboetes wordt u verzocht deze nota uiterlijk 1 augustus a.s. af te doen.

2. Geadviseerd besluit

U wordt verzocht in te stemmen met:

- het in procedure brengen van het jaarlijkse wijzigingsbesluit waarmee de tarieven van de verkeersboetes uit de bijlage bij de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften (ook wel Wet Mulder, hierna: Wahv) worden geïndexeerd;
- het door tussenkomst van het ambtelijk voorportaal de Commissie voor Bestuur en Justitie (CBJ) en van (evt.) de onderraad Raad Bestuur en Justitie (RBJ) voorleggen van bovengenoemd ontwerpbesluit aan de ministerraad, met het oog op het verzoek om advies van de Afdeling advisering van de Raad van State, en het voorafgaand aan deze adviesaanvraag toesturen van het ontwerpbesluit aan beide Kamers der Staten-Generaal in het kader van de wettelijk voorgeschreven voorhangprocedure;
- het in procedure brengen van het jaarlijkse wijzigingsbesluit waarmee de feitomschrijvingen en boetebedragen in het Besluit bboor worden aangepast aan de wijzigingen en verhoging die het openbaar ministerie in de strafrechtelijke

boetebedragen voor diezelfde overtredingen doorvoert (percentage nu nog niet bekend) en het achtereenvolgens aanbieden van dit conceptbesluit aan de CBJ en voor alle vervolgstappen (RBJ (evt.), ministerraad, Koning, Afdeling advisering van de Raad van State, ministerraad (evt.), Koning (geen voorhangprocedure)). Dit eventueel met ambtelijk doorvoeren van wijzigingen van ondergeschikte aard tot de ministerraad en van het eventueel actualiseren van de inwerkingtredingsdatum, gelijk aan die van een wijziging die het openbaar ministerie doorvoert.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Straf-en Sanctierecht

Datum
2 juli 2024

Onze referentie
5548998

3. Kernpunten

Indexeringsbesluit verkeersboetes

- Ieder jaar worden de verkeersboetes die op basis van de Wahv worden opgelegd, geïndexeerd op basis van de inflatie. Hierdoor blijft de strafmaat elk jaar relatief gelijk. Naast de indexering worden in deze bijlage ook enkele technische wijzigingen doorgevoerd.
- Het indexeringspercentage voor het kalenderjaar 2025 wordt gebaseerd op de ontwikkeling voor de consumentenprijsindex in de periode juni 2023-juni 2024. Deze cijfers worden begin augustus 2024 door het CBS gepubliceerd. Naar verwachting zal het indexeringspercentage ongeveer 2 à 3 % zijn.
- Met dit besluit worden daarnaast de bijlagen bij het Besluit OM-afdoening op enkele (technische) punten gewijzigd. In deze bijlagen worden de feiten opgesomd die door opsporingsambtenaren en aangewezen bestuursorganen zelfstandig met een strafbeschikking kunnen worden afgedaan. De tarieven voor die strafbeschikkingen zijn opgenomen in de beleidsregels van het openbaar ministerie. De indexering van die tarieven is dus niet opgenomen in dit besluit.

Indexering Besluit bestuurlijke boete overlast in de openbare ruimte

Het Besluit bboor raakt het tiental gemeenten dat bestuurlijke boetes oplegt voor kleine overlast. Die boetes voor bijvoorbeeld wildplassen en afvalzakken moeten even hoog zijn als de strafrechtelijke boetes die met een strafbeschikking worden opgelegd voor dezelfde feiten. Anders ontstaat er rechtsongelijkheid. Deze strikte gelijkheid en dat de regering hier zonder meer het openbaar ministerie volgt, zijn uitdrukkelijk vastgelegd in de wetsgeschiedenis. Er zijn geen gevolgen voor de rijksbegroting: opbrengsten van deze bestuurlijke boetes gaan naar gemeenten, die ze overigens ook zelf moeten innen. In de bijlagen is een 'kaal besluit' bijgevoegd. De nieuwe overlastboetebedragen worden begin september bekend, tenzij er problemen ontstaan. Als feitomschrijvingen en strafrechtelijke bedragen bekend zijn, worden deze een-op-een ingevuld en dat ontwerpbesluit kan dan naar de CBJ.

4. Toelichting

Indexeringsbesluit verkeersboetes

Versterkte politieke aandacht voor het indexeringsbesluit verkeersboetes 2024

- Afgelopen jaar zijn de verkeersboetes met 10% verhoogd. Deze 10% bestond uit het indexeringspercentage van 5,7% en daarnaast uit een aanvullende verhoging van 4,3% om invulling te geven aan de taakstelling van JenV en bezuinigingen op uitvoeringsinstanties te voorkomen.
- Er zijn drie moties ingediend over dit besluit.
- De motie (d.d. 21 september 2023, ingediend tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen) van het lid Van Baarle c.s. (Kamerstukken II, 2023-2024,

36410, nr. 49) met het verzoek om de verkeersboetes niet met 10% te verhogen en een alternatief dekkingsvoorstel voor de uitgaven bij JenV voor te stellen, is niet aangenomen. 67 Kamerleden stemden voor de motie (PVV, PvdA, SP, GroenLinks, PvdD, FVD, BBB, DENK, Groep Van Haga, Volt, BIJ1, Ephraïm en JA21).

- Op 18 oktober 2023 is tijdens het tweeminutendebat Strafrechtelijke onderwerpen de motie van het lid Mutluer aangenomen (Kamerstukken II, 2023-2024, 29279, nr. 818). Alleen VVD en SGP stemden tegen. De motie riep op om te onderzoeken in hoeverre in het verkeershandhavingsbeleid van de afgelopen vijf jaar de hoogte van het verkeersboetebedrag heeft bijgedragen aan de vergroting van de verkeersveiligheid, om voorstellen te doen hoe verkeershandhaving het beste kan bijdragen aan de verkeersveiligheid, en de Kamer hierover te informeren. MJenV heeft de motie ontraden. Het algemene effect van de hoogtes van boetes op overtredingen is al vaker onderzocht. In algemene zin leiden hogere boetes tot lagere aantallen overtredingen, al zit daar wel een omslagpunt in. Het kabinet ziet geen meerwaarde in een onderzoek dat zich specifiek richt op de vraag in hoeverre in het verkeershandhavingsbeleid van de afgelopen vijf jaar de hoogte van het verkeersboetebedrag heeft bijgedragen aan de vergroting van de verkeersveiligheid. De verkeersveiligheid is van vele factoren afhankelijk, waaronder bijvoorbeeld de drukte op wegen, preventieve maatregelen en maatschappelijke ontwikkelingen zoals meer of minder alcoholgebruik in het verkeer. De boetes voor overtredingen zijn daar slechts een klein onderdeel van. Een onderzoek dat specifiek kijkt naar dat onderdeel zal dus weinig bruikbare conclusies opleveren. Het deel van de motie dat verzoekt om voorstellen te doen hoe verkeershandhaving het beste kan bijdragen aan de verkeersveiligheid en de Kamer hierover te informeren wordt standaard uitgevoerd (Kamerstukken II, 2023-2024, 29398, nr. 1079).
- De motie (d.d. 8 februari 2024, ingediend tijdens het tweeminutendebat Verkeersveiligheid) van het lid El Abassi (Kamerstukken II, 2023-2024, 29398, nr. 1094) met het verzoek om de hoogte van de verkeersboetes met 4,3% te verlagen en verkeersboetes niet meer te gebruiken om gaten in de begroting te dekken, is aangenomen (SP, GroenLinks-PvdA, DENK, BBB, JA21 en PVV stemden voor). MJenV heeft aangegeven geen uitvoering te kunnen geven aan de motie. De aanvullende verhoging van 4,3% is bedoeld om invulling te geven aan de taakstelling die JenV, net als alle andere departementen, ten behoeve van de besluitvorming bij Voorjaarsnota 2023 opgelegd kreeg. Het kabinet stond in aanloop naar de Voorjaarsnota 2023 echter voor uitzonderlijk grote financiële uitdagingen en daarom moesten er lastige keuzes gemaakt worden. Met de aanvullende verhoging van 4,3% van de verkeersboetes, zijn bezuinigingen op het Openbaar Ministerie, de politie, de jeugdbescherming, de rechtsbijstand, de rechtspraak, en andere uitvoeringsinstanties voorkomen, aangezien de oplossing voor de taakstelling binnen de eigen begroting van JenV gevonden moest worden. De lasten worden op deze manier alleen bij verkeersovertreders gelegd (Kamerstukken II, 2023-2024, 29398, nr. 1104).
- In reactie op de motie van het lid El Abassi heeft de Tweede Kamer verzocht om een plenair debat over de hoogte van de verkeersboetes. Dit plenaire debat is nog niet ingepland.
- Verder is het onderwerp tijdens het vragenuur op 5 maart jl. aan de orde gekomen.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf- en Sanctierecht

Datum
2 juli 2024

Onze referentie
5548998

- De versterkte aandacht zag met name op het besluit om de verkeersboetes met 10% te verhogen en op de door het openbaar ministerie geconcludeerde disbalans in boetestelsels (zie hieronder).
- Van belang is dat een aanvullende verhoging, naast de reguliere indexering, dit jaar niet aan de orde is.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf-en Sanctierecht

Datum
2 juli 2024

Onze referentie
5548998

Rapport 'Boetestelsels in balans'

- Op 24 mei 2023 heeft het openbaar ministerie het rapport 'Boetestelsels in balans' opgeleverd. In het rapport wordt geconcludeerd dat er op verschillende punten een disbalans tussen de boetestelsels is ontstaan. Het gaat hierbij enerzijds om de verkeersboetes die worden opgelegd op grond van de Wahv en de verkeersboetes waarvoor een OM-strafbeschikking wordt opgelegd en anderzijds om het feitgecodeerde stelsel als geheel ten opzichte van andere strafrechtelijke boetes buiten het verkeersdomein. In het rapport worden verschillende aanbevelingen gedaan om de disbalans te herstellen.
- Opvolging van deze adviezen van het openbaar ministerie zouden grote financiële consequenties hebben, oplopend tot 300 miljoen euro. Dit bedrag zou op de eigen begroting van JenV moeten worden gedekt. Over het al dan niet vrij maken van het benodigde budget voor de opvolging van de adviezen uit het rapport zal het (nieuwe) kabinet nog dienen te beslissen (nota van DGRR met kenmerk 5432392).
- Als het openbaar ministerie de strafbeschikkingen uit het Besluit OM-afdoening met hetzelfde percentage indexeert met de Wahv-boetes (zoals gebruikelijk), verandert de balans niet verder.¹ Het openbaar ministerie heeft laten weten vooralsnog ook uit te gaan van de ontwikkeling in de CPI in de periode juni 2023-juni 2024.

Planning

- Om inwerkingtreding per 1 januari 2025 te halen, geldt een zeer strakke planning, onder meer vanwege de voorhangprocedure die voor dit besluit geldt (artikel 2, vijfde lid, Wahv). Dit houdt in dat de voordracht van dit besluit aan de Afdeling advisering van de Raad van State niet eerder wordt gedaan dan vier weken nadat het ontwerp aan beide kamers der Staten-Generaal is overgelegd. Deze voordracht wordt gedaan door u en MIenW.
- Hoewel de verkeersboetes komend jaar alleen worden geïndexeerd, wordt er gelet op de trajecten van afgelopen jaren wederom rekening gehouden met versterkte aandacht voor dit wijzigingstraject. Dit zorgt mogelijk voor vertraging.
- Het streven is het proces zo voortvarend mogelijk te laten verlopen. Daarom wordt u bij deze nota alvast een 'kale versie' van het indexeringsbesluit voorgelegd. Hierin is ruimte gereserveerd voor de nog vast te stellen bijlagen bij de Wahv (inclusief tarieven) en het Besluit OM-afdoening. Zodra het indexeringspercentage begin augustus bekend wordt, wordt het openbaar ministerie gevraagd de bijlagen op te maken. Zodra de stukken binnen zijn, wordt het conceptbesluit aangevuld. Aan de eerste CBJ na het zomerreces (20 augustus 2024) en de Ministerraad (beoogd 30 augustus 2024) zal dus een volledig conceptbesluit worden voorgelegd. Ook zal het CBJ-formulier voorafgaand aan de CBJ nog worden aangevuld met de getallenreeks voor de financiën. Dit kan nadat het definitieve inflatiepercentage bekend is.

¹ Echter zijn in 2023 de Wahv-boetes met 8,6% en de strafbeschikkingen uit het Besluit OM-afdoening met 3% geïndexeerd. In 2024 zijn de Wahv-boetes met 10% verhoogd (5,7% indexering en 4,3% aanvullende verhoging) en zijn de strafbeschikkingen uit het Besluit OM-afdoening met 5,7% geïndexeerd.

Financieel

De indexering van de boetes is een jaarlijkse aangelegenheid om de boetebedragen 'waardevast' te houden. Het ministerie van Financiën gaat ervan uit dat JenV de verkeersboetes jaarlijks indexeert. Niet-indexeren wordt gezien als een beleidsmatige aanpassing van de boetes en dient door JenV zelf te worden bekostigd. De kosten van niet-indexeren bedragen circa € 25 mln. structureel op basis van de huidige verwachting van de hoogte van de indexering (circa 3%).

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Straf-en Sanctierecht

Datum
2 juli 2024

Onze referentie
5548998

Indexering Besluit bestuurlijke boete overlast in de openbare ruimte

De gemeenteraad van Enschede, een gemeente die de bboor gebruikt, nam een motie aan, ingediend door o.a. VVD (fractievoorzitter Malkis Jajan) en PVV. Geïnspireerd door schoon en zwaar beboetend Singapore draagt de raad het college op het Rijk te vragen om een pilot waarbij Enschede (tijdelijk) de ruimte krijgt om een boete van € 1.000 op te leggen bij zwerfafval of een werkstraf (vuilprikken), naar keuze van de overtreder. Hierover vond ambtelijk overleg plaats met Enschede, waarbij (gezamenlijk) is geconcludeerd dat die pilot in strijd zou zijn met de wet (OM moet worden gevolgd, gelijkheidsbeginsel tussen gemeenten en tussen straf- en bestuursrecht, boete hoger dan € 515 mag niet en werkstraf onmogelijk) en de verhouding tot andere boetes zou verstoren. Op een wetswijziging koerste ambtelijk Enschede niet aan. Gewezen is op de mogelijkheid van een last onder dwangsom, waar het gemeentebestuur over gaat. Minister Grapperhaus deed dat in 2019 ook toen Den Haag en Amsterdam zelf boetebedragen wilden vaststellen, met name bij afvalfeiten (DJ 2616858). De verwachting is dat B&W Enschede van de zomer officieel zullen schrijven ter afdoening van de motie.

Afstemming

De stukken voor het indexeringsbesluit verkeersboetes zijn afgestemd met DGRR/DRC en DFEZ. Via IenW wordt akkoord gevraagd van MIenW voor agendering van het conceptbesluit voor de CBJ.

DFEZ is ter zake van het Besluit bestuurlijke boete overlast openbare ruimte akkoord, indien (zoals hier geadviseerd) de straf- en bestuursrechtelijke beboeting gelijk is, aangezien er bij ongelijkheid procedures zijn te voorzien (met gevolgen voor de rechtspraak).

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Enkel de persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer

6. Bijlagen

De 'kale' ontwerpbesluiten met nota van toelichting en de CBJ-formulieren.